

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра публічного управління та адміністрування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«Особливості функціонування районних військових
адміністрацій»

Виконав: студент
4 курсу за спеціальністю
281 Публічне управління та
адміністрування
денної форми навчання

Тучка Д.Р.

(прізвище та ініціали)

Керівник: кандидат наук
з державного управління,
доцент

Ковтун І.Б.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецизент: доцент кафедри
Публічного управління та
адміністрування,
к. держ. упр.

Маєвський Ю.Ф.

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Тучка Д.Р. Особливості функціонування районних військових адміністрацій. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. – Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. – Хмельницький, 2023.

На сьогоднішній день, повномасштабне вторгнення, що супроводжується введенням військового стану на всій території України та утворенням військових адміністрацій є першим кроком до змін у здійсненні публічного адміністрування на території кожного району та області, а також держави в цілому. Тому, що введений військовий стан, як правовий режим змінює окремі вже звичні напрямки правовідносин надаючи їм нової форми та змісту. Утворилися нові суб'єкти, діяльність яких має тимчасовий характер та першочергово пов'язана з реалізацією завдання забезпечення національної безпеки та оборони країни.

В даній кваліфікаційній роботі досліджуються поняття таких спеціально утворених суб'єктів, як військові адміністрації, а саме: районної військової адміністрації, як суб'єкти публічного управління. Аналіз здійснено на підставі діючих нормативно-правових актів.

Для цього у роботі нами було проаналізовано сутність, правовий статус та основні особливості функціонування районних військових адміністрацій. Тому, що реалізація правового статусу військової державної адміністрації, яка здійснюється з огляду на модифікацію правового статусу місцевих адміністрацій має свої особливості. Здійснено характеристику Хмельницької районної військової адміністрації. Оцінено реалізацію повноважень Хмельницької районної військової адміністрації. З'ясовано напрями підвищення ефективності роботи Хмельницької районної військової адміністрації. Розроблено перспективи діджиталізації районних військових

адміністрацій в Україні.

ABSTRACT

Tuchka	D.R.
Peculiarities of the functioning of district military administrations. Qualifying thesis for obtaining the Bachelor's degree in the specialty	281
Public management and administration.	-
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law.	-
Khmelnytskyi, 2023.	

Today, a full-scale invasion, accompanied by the imposition of martial law on the entire territory of Ukraine and the formation of military administrations, is the first step towards changes in the implementation of public administration on the territory of each district and region, as well as the state as a whole. Since the model of the state institution - military-civilian administration - were introduced as a strategic direction in the state administration system, the modern direction is the model - military administration. New entities were formed, the activities of which are of a temporary nature and are primarily related to the implementation of the task of ensuring the national security and defense of the country.

In this qualification work, the concepts of such specially formed subjects as military administrations, namely: district military administrations, as subjects of public administration, are investigated. The analysis was carried out on the basis of current legal acts.

For this purpose, we analyzed the essence, legal status and main features of the functioning of district military administrations. Because the implementation of the legal status of the military state administration, which is carried out in view of the modification of the legal status of local administrations, has its own characteristics. The characterization of the Khmelnytskyi district military administration was carried out.

The implementation of the powers of the Khmelnytsky district military administration was evaluated.

Directions for improving the efficiency of the Khmelnytsky district military administration have been clarified.

The prospects of digitalization of district military administrations in Ukraine have been developed.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАЙОННИХ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ.....	9
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ РАЙОННОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....	19
2.1. Характеристика Хмельницької районної військової адміністрації.....	19
2.2. Оцінка реалізації повноважень Хмельницької районної військової адміністрації.....	24
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАЙОННИХ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ.....	31
3.1. Напрями підвищення ефективності роботи Хмельницької районної військової адміністрації.....	31
3.2 Перспективи діджиталізації районних військових адміністрацій в Україні.....	38
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ.....	55

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВЦА – військово-цивільна адміністрація;

ВА – військова адміністрація;

РВА – районна військова адміністрація;

ТГ – територіальна громада;

ТрО – територіальна оборона;

ХРДА – Хмельницька районна державна адміністрація;

ХРВА – Хмельницька районна військова адміністрація.

ВСТУП

Актуальність теми бакалаврської роботи обумовлена тим, що постає необхідність удосконалити діяльність військових адміністрацій (ВА) з регулювання суспільних відносин в умовах війни. Тому, що повномасштабне військове вторгнення рф в Україну стало підставою щодо перенесення завдання забезпечення національної безпеки й оборони нашої держави на перший план на всіх рівнях державної влади. Реалії воєнного стану обумовлюють особливі вимоги до функціонування органів влади на місцевому рівні.

Забезпечення життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у зовнішньополітичній, оборонній, соціально-економічній, енергетичній, продовольчій, екологічній та інформаційній сферах є основними засадами внутрішньої політики держави. Ще з 2014 року триває цей напад на нашу країну, а з 24 лютого 2022 року почалась фаза повномасштабного вторгнення, що супроводжувалась введенням військового стану на всій території України та утворенням військових адміністрацій. Це був один із перших кроків після введення воєнного стану на території України, який призвів до значних змін у здійсненні публічного адміністрування на території кожного району та області, а також держави в цілому.

Таким чином, правовий режим воєнного стану змінює окремі вже звичні правовідносини надаючи їм нової форми та змісту. Утворюються нові суб'єкти, діяльність яких має тимчасовий характер та першочергово пов'язана з реалізацією завдання забезпечення національної безпеки та оборони.

У цьому напрямі варто звернути увагу на такі спеціально утворені суб'єкти, як військові адміністрації. Ми приділимо увагу РВА, які утворюються відповідно до положень Закону України «Про правовий режим

воєнного стану» [1], відповідними указами Президента України. Особливістю є те, що утворення РВА здійснюється шляхом надання існуючим місцевим адміністраціям особливого та спеціального правового статусу.

Так, особливістю функціонування РВА є реалізація правового статусу військової та державної місцевої адміністрації, яка здійснюється з огляду на модифікацію правового статусу місцевих адміністрацій, що відмежовується за рахунок спеціального завдання та правового статусу суб'єкта залежно від того, при якому спеціальному правовому режимі суб'єкту доводиться реалізовувати свій правовий статус.

До проблематики територіальної організації влади в умовах воєнних дій у своїх публікаціях зверталися Чепель О. [4], Л. М. Корнута [11], Берлач А. І. [5], Буханевич О. М. [6] та інші. Головну увагу науковці І. А. Кабакчей [15], С. Г. Кузьменко [15] приділили розкриттю особливостей статусу військово-цивільних адміністрацій, їх ролі в територіальній організації влади, реалізації повноважень з питань безпеки, забезпеченні умов життєдіяльності місцевого населення. Питання специфіки РВА, їх юрисдикцію та правовий статус, а також повноваження знаходять висвітлення у дослідженнях Козіна В. [17], Бортняк В. [30].

Метою бакалаврської роботи є виявити особливості функціонування, розробити пропозиції щодо статусу РВА, як суб'єкта публічного управління. На реалізацію поставленої мети спрямовані такі завдання:

- визначити правовий статус функціонування районних військових адміністрацій;
- охарактеризувати Хмельницьку районну військову адміністрацію;
- оцінити реалізацію повноважень ХРВА;
- запропонувати напрями підвищення ефективності роботи ХРВА;
- визначити перспективи діджиталізації РВА.

Об'єкт дослідження: сукупність суспільних відносин, які пов'язані з функціонуванням РВА в Україні.

Предметом дослідження є особливості функціонування РВА, як суб'єктів публічного управління під час війни.

Методи дослідження. Методологічною основою бакалаврської роботи є діалектичний метод наукового пізнання, системний підхід, фундаментальні положення економічної теорії та теорії державного управління. У роботі було використано історичний, ретроспективний, порівняльний та структурний аналізи щодо механізмів функціонування районних військових адміністрацій. Зокрема історичний та ретроспективний метод використовувався для здійснення аналізу становлення та розвитку інституту районних військових адміністрацій. Порівняльний та структурний аналізи для регулювання визначення законодавчого регулювання правового статусу РВА. Фундаментальні положення економічної теорії та теорії державного управління використані для з'ясування стану та оцінювання реалізації повноважень ХРВА. Використано системний підхід для того, щоб запропонувати напрями підвищення ефективності роботи ХРВА та визначити перспективи діджиталізації РВА.

РОЗДІЛІ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАЙОННИХ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» [18] утворені окремі ВА. Виходячи зі змісту документа РДА набувають статусу відповідних ВА, а голови таких адміністрацій – начальників військових адміністрацій. Але, на даний час, виникла необхідність врегулювати питання функціонування РДА. Тому, що правове становище ВА доволі неоднозначне для реалізації їх правового статусу. Також, фактично місцеві (районні) адміністрації отримали тимчасово нову форму – військових адміністрацій, правовий статус яких включає в себе нові повноваження, задачі, обов'язки, права, в той час коли правовий статус місцевих адміністрацій частково «заморожується». Разом з тим нові юридичні особи не утворюються, реорганізація державних адміністрацій не відбувається.

Так, як з 24.02.2022 р. російська федерація розпочала широкомасштабну збройну агресію проти України, вбиваючи громадян України та руйнуючи міста і села внаслідок наступальних бойових дій, зокрема через ракетні, артилерійські та авіаційні удари[2]. З метою надання відсічі агресору й захисту суверенітету та територіальної цілісності держави, Указом Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 р. [3] в Україні було введено воєнний стан. Для початку з'ясуємо сутність правового режиму воєнного стану та як його введення стосується особливостей функціонування місцевих органів виконавчої влади.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює введення в Україні воєнного стану є ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» [1]. Одним із першочергових заходів, що супроводжували введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, є утворення тимчасових державних органів – ВА[2].

Таким чином, створення та діяльність в країні ВА базується на наступних засадах:

- по-перше, це наявність правової підстави щодо введення в дію правового режиму воєнного стану.

- по-друге, для створення військових адміністрацій необхідні й інші формальні правові підстави, а саме рішення Президента України, для прийняття якого необхідне подання обґрунтування від обласних державних адміністрацій або військового командування, а також невиконання місцевими органами влади певних повноважень і процедур, передбачених законами України [6, с. 86].

Марченко В. В. зазначає, що питання правового статусу органів державного управління в юридичній літературі донедавна зводилося, головним чином, до визначення його компетенції, як головної з ознак адміністративно-правового статусу [7, с. 46], що не розкриває повністю зміст поняття «правовий статус».

Під правовим статусом державного органу, розуміють певну сукупність повноважень юридично-владного характеру. Мельник Р. С., досліджуючи адміністративно-правовий статус ВА, поділив ці повноваження на такі групи [8, с. 112]: правотворчого характеру; мобілізаційного характеру; забезпечувального характеру; організаційного характеру; інформаційно-аналітичного характеру. Якщо порівняти ці повноваження з відповідними повноваженнями місцевих державних адміністрацій, визначених статтями 17-27 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» [9], можна побачити, що ці повноваження багато в чому дублюються, оскільки, ВА утворюються на основі державних адміністрацій.

О. Я. Якимов не виділяє обов'язки і права, які в науковій літературі розглядають спільно й об'єднують терміном «повноваження» [5, с. 343], а також форми і методи діяльності, які можна було об'єднати в функції та повноваження.

На нашу думку, потрібно виділяти такі елементи правового статусу

РВА: правосуб'єктність, структурно-організаційний елемент, цільове призначення та місце в системі органів влади військової адміністрації, юридична відповідальність та гарантії правового статусу ВА.

Щодо правосуб'єктності, а саме з ВА – можливість мати та користуватись повноваженнями, виконувати відповідні завдання по забезпеченню публічного інтересу, а також нести юридичну відповідальність за свої дії. Цілком зрозуміло, що це можливо тільки після утворення даного органу[5, с. 343].

Частиною 1 ст. 4 Закону України від 12.05.2015 р. № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» [1] передбачено, що на територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції[10] та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи - військові адміністрації.

РВА було утворено 24.02.2022 р. Указом Президента України № 68/2022 [3] на всій території України внаслідок повномасштабної агресії російської федерації проти нашої держави на базі існуючих РДА (відповідних військово-цивільних адміністрацій).

До цього часу в Україні вже був досвід функціонування військової адміністрації, яку називали військово-цивільна адміністрація, вона почала свою діяльність на території Донецької та Луганської областей [11, с. 53].

Тому, правове регулювання в цих державних органах різне, зокрема (ВЦА) керуються ЗУ «Про військово-цивільні адміністрації» [12] від 03.02.2015 р., тоді як (ВА) – ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. [1].

Проте, ВА та ВЦА спільним мають те, що – це тимчасові державні органи, які формуються указом Президента України та діють на визначеній главою держави території України, як тимчасовий вимушений захід з

елементами військової організації управління для забезпечення безпеки та нормалізації життя населення в районі відсічі збройної агресії росії[4].

Ще у 2015 році у Донецькій та Луганській областях України були утворені указом Президентом України й діяли 19 ВЦА. Дві з них були обласними – Луганська та Донецька обласні ВЦА, решта 17 – міські, сільські та селищні ВЦА. Тобто, відповідно до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» [5] ВЦА, як тимчасові державні органи у селах, селищах, містах, районах та областях, діяли у складі Антитерористичного центру при Службі безпеки України або у складі Об'єднаного оперативного штабу Збройних Сил України. Їх основне завдання полягало в виконанні повноважень місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених цим Законом, в районі відсічі збройної агресії російської федерації, зокрема в районі проведення антитерористичної операції. Тобто у випадку утворення відповідної ВЦА – обласні, районні, сільські, селищні, міські ради припиняли повністю свої повноваження.

Згідно із Указом Президента України № 68/2022 від 24.02.2022 р. [3] на всій території України утворено 25 обласних ВА. Водночас, на базі існуючих РДА утворено й РВА, а їхні голови стали начальниками РВА.Рішення про утворення ВА приймається Президентом України за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування.

Отже можемо констатувати, що правосуб'єктність ВА виникає в момент її утворення. У свою чергу, утворення ВА можливе тільки за умови запровадження воєнного стану на відповідній території, тобто відповідного правового режиму.

Другий елемент – структурно-організаційний, тобто вказує якою є процедура утворення та ліквідації відповідного органу, а також внутрішня організація, структура, штат, порядок фінансування. Саме ці компоненти є важливими чинниками ефективної та продуктивної роботи, компетентності державного органу [5, с. 343].

Так, відповідно до ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» [1] існують такі види ВА: обласні військові адміністрації; районні військові адміністрації; військові адміністрації населених пунктів (міські, селищні, сільські).

Окремим підвидом ВА у межах всіх 3 названих видів військових адміністрацій є військові адміністрації областей, районів та населених пунктів, в яких до утворення ВА діяли ВЦА. При цьому повноваження ВЦА населених пунктів припиняються з дня початку здійснення відповідними військовими адміністраціями своїх повноважень, а повноваження районів і областей – у день набрання чинності актом Президента України про утворення відповідних військових адміністрацій. Водночас районні та обласні військові адміністрації можуть бути об'єднані в один вид на противагу військовим адміністраціям населених пунктів [13].

З огляду на підстави та порядок утворення і припинення діяльності, а також функціональну компетенцію РВА поділяються на два види [13]:

- ВА, що утворені для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку;

- ВА, що утворені для забезпечення дії Конституції та законів України у разі не скликання сесії відповідно районної ради у встановлені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [14] строки або припинення їх повноважень згідно із законом.

При цьому ВА населених пунктів можуть бути утворені лише в тих населених пунктах, в яких сільські, селищні, міські ради, або їхні виконавчі органи не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження. Тому ж, на базі існуючих РДА утворено й відповідні РВА, а їхні голови стали начальниками РВА.

Тобто, ВА – це тимчасові державні органи, які діють на період воєнного стану, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням здійснення заходів правового режиму воєнного стану (ст. 4, ст.8 Закону) [1].

Отже, на перший погляд можна подумати, що це однакові поняття, але є різниця. Хоч і ВЦА, так і ВА – це державні органи які за строком дії є тимчасовими і утворюються, у разі потреби, за рішенням Президента України.

Військові адміністрації населених пунктів утворюються в межах територій територіальних громад, у яких сільські, селищні, міські ради, а також їхні виконавчі органи, або сільські, селищні, міські голови не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження, а також в інших випадках, передбачених Законом [1]. ВА населеного пункту (населених пунктів) очолює начальник, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України за пропозицією Генерального штабу Збройних Сил України або відповідної обласної державної адміністрації [4].

Таким чином, обласні та РВА утворюються на базі місцевих державних адміністрацій, а також на базі існуючих в Донецькій та Луганській областях – ВЦА, а військові адміністрації населених пунктів утворюються тоді, коли органи місцевого самоврядування не здійснюють або не мають можливості здійснювати свої повноваження в силу Закону [12]. Дія цього Закону спочатку продовжувалася тільки на період проведення антитерористичної операції та на шість місяців після дня її завершення, але не більше ніж на три роки з дня набрання ним чинності, проте згодом, зважаючи а ситуацію в країні – ці обмеження прибрали [15].

На даний момент, після набрання чинності актом Президента України про утворення районних, обласних військових адміністрацій. Районні військові адміністрації здійснюють свої повноваження протягом дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування.

Також РВА на період дії воєнного стану та протягом 30 днів після припинення, згідно із ст. 10 ч. 3 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» здійснюють [1]:

- повноваження такої районної ради;

- виконавчий апарат такої районної ради підпорядковується начальнику відповідної військової адміністрації;
- відповідні районні ради не здійснюють свої повноваження;
- комунальні підприємства, установи та організації, засновані на базі майна спільної власності територіальних громад району, підпорядковуються відповідній військовій адміністрації;
- управління об'єктами спільної власності територіальних громад району здійснюється начальником відповідної РВА;
- начальник РВА за погодженням з начальником відповідної обласної військової адміністрації може увільняти від виконання обов'язків працівників.

Звертаємо увагу на те, що повноваження ВЦА населених пунктів, районних, обласних військово-цивільних адміністрацій припиняються у день відкриття першої сесії новообраної ради, а також згідно із Законом України «Про правовий режим воєнного стану» у випадку утворення відповідної ВА [4]. Утворення ВА проводиться інакше, їх статусу держадміністрацій набувають, відповідно, районні, обласні військові адміністрації, а голови районних, обласних держадміністрацій набувають статусу начальників відповідних адміністрацій. Тобто, вже існуючі органи державної влади наділяються новими повноваженнями та набувають іншого статусу.

Різниця між ними також полягає у тому, що ВЦА населених пунктів є юридичними особами публічного права. А, районні чи обласні державні адміністрації просто тимчасово набувають статусу ВЦА та не потребують реєстрації окремої юридичної особи [16].

Тому, оголошення воєнного стану на усій території держави не було підставою для припинення роботи державних установ та організацій.

Але у період дії воєнного стану звичний режим роботи, що визначений та регламентований діючим довоєнним законодавством про військові адміністрації зберегти стає досить важко. А у випадках безпосереднього

осередку військових дій, і зовсім не можливо. Тоді, на допомогу приходять нормативно-правові акти управління профільних органів.

Також, звернемо увагу на організацію діяльності РВА, адже координація та контроль за діяльністю районних військових адміністрацій є його основою. Аналіз положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1] свідчить, що координація і керівництво військовими адміністраціями населених пунктів здійснюється військовими адміністраціями обласного і районного рівня. Відповідно до положень цього Закону, спрямування, координацію та контроль за діяльністю РВА з питань забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку, захисту критичної інфраструктури, здійснення заходів правового режиму воєнного стану здійснює Генеральний штаб Збройних Сил України, обласні військові адміністрації (у разі їх утворення), а з інших питань - Кабінет Міністрів України, обласні державні адміністрації у межах своїх повноважень. Безпосереднє керівництво військовими адміністраціями здійснюють їхні начальники [17, с. 37].

Загальне керівництво діяльністю ВА здійснюють керівники відповідних районних державних адміністрацій або начальники районних військових адміністрацій (у разі їх утворення). Разом із тим, окремі елементи контролю ВА віднесені до компетенції обласних військових адміністрацій. А, структуру і штатний розпис військових адміністрацій, розташованих в районах, у яких утворені райони військові адміністрації, затверджують начальники відповідних обласних військових адміністрацій, Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [1].

Ще один елемент – цільове призначення та місце в системі органів влади. Це специфічний компонент, що є характерним для державних, міжнародних органів та організацій, різних юридичних осіб, адже всі вони створюються задля досягнення певної мети[5, с. 344].

Якщо говорити про державні органи, то їхнім цільовим призначенням є задоволення інтересів в тій чи іншій галузі суспільних відносин.

Нерозривними частинами вищезгаданого елемента є функції, призначення, завдання, компетенція державного органу. У той же час, державні органи існують і взаємодіють поряд з іншими органами та суспільством загалом. Тому потрібно чітко розуміти місце відповідного органу в системі органів влади України.

Законодавством визначено перелік завдань ВА, а саме – для забезпечення дії Конституції України [10] та законів України, забезпечення, разом із військовим командуванням, запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану можуть утворюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації [5].

Також Закон передбачає, що в Указі Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [3] зазначається завдання військового командування, військових адміністрацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо запровадження і здійснення заходів правового режиму воєнного стану.

Тобто, в широкому розумінні, призначення військових адміністрацій – це забезпечення спільних інтересів в сфері громадської безпеки, оборони України в межах території відповідних адміністрацій. Сама специфіка функцій військових адміністрацій обумовлена потребою вибудовування жорсткої вертикалі влади, що є запорукою швидкого реагування та успіху.

Ст. 1 Закону України від 12.05.2015 р. «Про правовий режим воєнного стану» [1] в Україні введено особливий правовий режим, що передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням

строку дії цих обмежень. Тому, ВА і ВЦА є тимчасовими державними органами, які призначаються президентом України на відповідній території.

Але, військові адміністрації керуються Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 [1] і мають на меті забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки і порядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території України.

Отже, теорія правового статусу державних органів, зокрема РВА є не досить дослідженою в юридичній науці. Нами запропоновано визначення правового статусу військових районних адміністрацій та склад елементів, що формують його. Правовий статус ВА – це певна сукупність елементів, що встановлюють правосуб'єктність даного органу, його цілі та завдання, функції, місце серед інших органів державної влади, процес утворення, функціонування та ліквідації, структуру та штат, повноваження, гарантії а також юридичну відповідальність органу та його посадових осіб.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ РАЙОННОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

2.1. Характеристика Хмельницької районної військової адміністрації

В Україні утворення ВА стало необхідним для врегулювання існуючих проблем серед цивільного населення, яке проживає на території. І в цьому аспекті слід вказати, що втручання російської федерації в діяльність публічно-політичних інституцій та інститутів громадянського суспільства, що іменується як «гібридна війна», спричинило хвилю сепаратистських настроїв, які, з огляду на військову підтримку ворогуючої сторони, дійсно переросли у масштабний збройний конфлікт на території України. І відбулось широкомасштабне вторгнення 24.02.2022 р. російської федерації в Україну. Так були утворені ВА у кожній області та районі. Відповідні державні адміністрації та голови таких адміністрацій набули статусу військових адміністрацій та начальників таких військових адміністрацій [15, с. 71].

У межах бюджетних асигнувань, виділених на утримання відповідних районних державних адміністрацій, а також з урахуванням вимог ст. 18 ЗУ «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», їх голови визначають структуру районних державних адміністрацій [18].

Детальніше організаційну структуру ХРВА розглянемо на рис. 2.1. Отже, організаційна структура ХРВА уособлює побудову та устрій суб'єкта управління, спосіб його внутрішнього підпорядкування, зв'язки структурних елементів. Адже, структуру і штатний розпис районних військових адміністрацій та військових адміністрацій населених пунктів,

розташованих в областях, у яких утворені обласні військові адміністрації, затверджують начальники відповідних обласних військових адміністрацій.

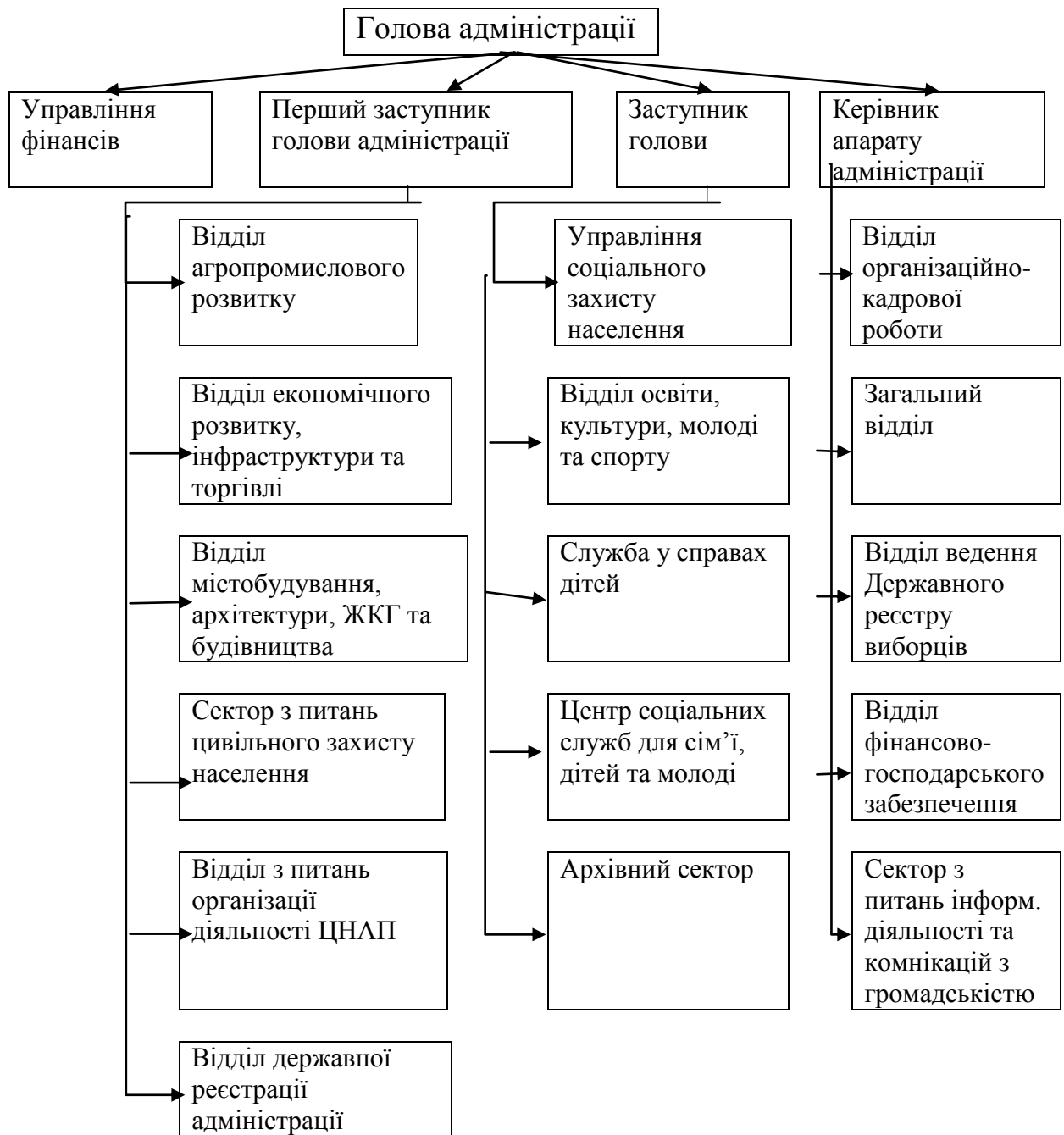


Рис. 2.1. Структура Хмельницької районної державної адміністрації, підрозділів апарату та структурних підрозділів

Примітка. Складено автором за даними[19].

У разі набуття РДА статусу відповідно РВА посади державних службовців у таких адміністраціях можуть замінюватися військовослужбовцями військових формувань, утворених відповідно до законів України, особами рядового і начальницького складу правоохоронних

органів, служби цивільного захисту, які відряджаються до них у встановленому законодавством порядку для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки із залишенням на військовій службі, службі в правоохоронних органах, органах та підрозділах цивільного захисту без виключення зі списків особового складу [5, с. 344].

Керуючись п. 8 ч. 4 ст. 15 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», ст. 6, 10, 39, 40 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», розпорядженням голови районної державної адміністрації від 25.02.2022 р. № 27/2022-р «Про утворення Хмельницької районної військової адміністрації Хмельницької області», розпорядженням начальника районної військової адміністрації від 03.05.2022 р. № 13/2022-р «Про набуття статусу начальника Хмельницької районної військової адміністрації Хмельницької області»:

- затверджено новий розподіл обов'язків між головою, першим заступником голови, заступниками голови районної державної адміністрації (додаток А).

- встановлено, що в разі відсутності голови районної державної адміністрації його обов'язки виконує перший заступник голови районної державної адміністрації;

- у разі відсутності першого заступника голови або одного із заступників голови районної державної адміністрації заміщення їх повноважень здійснюється в порядку згідно з додатком А.

ХРВА у своїй діяльності керується ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» [1], Конституцією України [10], ЗУ «Про оборону України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» [20] Повноваження військових адміністрацій здійснюються ними в порядку, визначеному законами України для здійснення повноважень відповідних місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, з урахуванням особливостей. Заходи ХРВА здійснюються згідно з вимогами [15]

- Закону України «Про правовий режим воєнного стану»;

- указів Президента України від 24.02.2022 № 68 «Про утворення військових адміністрацій», від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»; від 18.04.2022 № 259/2022), від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»;

- постанови Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 573 «Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану»;

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 № 181-р «Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні» та іншими нормативно-правовими актами.

Також, враховуючи доволі обмежений зміст положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1], що стосуються діяльності військових адміністрацій, уповноваженим особам доводилося брати за основу положення норм Закону України «Про військово-цивільні адміністрації»[12].

ХВДА Хмельницької області в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на підвідомчій території та забезпечує: виконання Конституції [10], законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня; законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян; виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин – також програм їх національно-культурного розвитку; підготовку та виконання відповідних бюджетів та програм; взаємодію з органами місцевого самоврядування; реалізацію інших наданих державою, а також делегованих Хмельницькою районною радою повноважень.

Так, втратило чинність, розпорядження голови районної державної адміністрації від 22.07.2021 р. № 221/2021-р «Про розподіл обов'язків між

головою, першим заступником голови, заступниками голови районної державної адміністрації». Згідно із розпорядженням від 06.07.2022 р. начальник РВА у межах повноважень, наданих чинним законодавством здійснює керівництво роботою РВА, координує роботу першого заступника начальника, заступників начальника відповідно до розподілу обов'язків, керівника апарату РВА, відповідно до законодавства взаємодіє з обласною військовою адміністрацією, територіальними підрозділами територіальних органів центральних органів виконавчої влади [21].

Організацію повноважень та порядок діяльності ХРДА визначають на підставі Конституції України, ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», Регламенту районної державної адміністрації, затверджений розпорядженням голови Хмельницької райдержадміністрації від 12 серпня 2016 року №228, ЗУ про місцеве самоврядування, ЗУ «Про звернення громадян», ЗУ «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», ЗУ «Про доступ до публічної інформації» та інших законодавчих актів.

Повноваження ХРВА детально визначено в ст. 15 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» [1]. ХРВА є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади, в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території Хмельницького району, а також реалізує повноваження, делеговані їй Хмельницькою обласною радою. ХРВА забезпечує [22]:

- виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня;
- законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян;
- виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин – також програм їх національно-культурного розвитку;

- підготовку та схвалення прогнозів відповідних бюджетів, підготовку та виконання відповідних бюджетів;
- звіт про виконання відповідних бюджетів та програм;
- взаємодію з органами місцевого самоврядування;
- реалізацію інших наданих державою, а також делегованих Хмельницькою районною радою повноважень.

Отже, ХРВА здійснює повноваження районної державної адміністрації і повноваження із запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, що детально регламентовано пунктами статті 8 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» [1].

2.2. Оцінка реалізації повноважень Хмельницької районної військової адміністрації в Україні

Хмельницька районна військова адміністрація (ХРВА) на виконання власних і делегованих повноважень діє у порядку: начальник районної військової адміністрації видає розпорядження, а керівники управлінь, відділів та інших структурних підрозділів – накази.

Проаналізуємо основні накази і розпорядження ХРВА. Розглянемо їх з початку діяльності Хмельницької районної військової адміністрації в умовах війни накази та рішення.

Відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», указів Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», «Про утворення військових адміністрацій», Порядку заборони торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1457, розпорядження начальника Хмельницької обласної

військової адміністрації від 17.03.2023 р. № 14/2023-р/к, наказу начальника Хмельницької обласної військової адміністрації від 04.04.2023 р. № 78/2023-н «Про введення в дію рішення ради оборони Хмельницької області», з метою забезпечення громадської безпеки та порядку винесено спільний наказ [22].

а) про заборону торгівлі алкогольними напоями у Хмельницькій області та районі («заборонити з 12:00 28.02.2022 р. в торгівельній мережі Хмельницької області торгівлю алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі, до особливого розпорядження, але не пізніше ніж час дії Правового режиму воєнного стану») - розпорядження від 28.02.2022р. 14/55/2022-нс ;

б) внести зміни до спільного наказу начальника обласної військової адміністрації та начальника обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки від 20.04.2022 р. № 117/154/2022-нс «Про заборону торгівлі алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі» зміни: «торгівлю алкогольними напоями (крім пива та слабоалкогольних напоїв) та речовинами, виробленими на спиртовій основі (за винятком лікарських засобів, дозволених до застосування та включених до реєстру лікарських засобів, та дезінфекційних засобів) з 23.00-09.00 години».

Крім того, враховуючи обмеження особливого режиму в умовах воєнного стану, був виділений фінансовий ресурс для вирішення нагальних проблемних питань районних бюджетних установ. А, забезпечення ХРВА здійснювалося за кількома оперативними напрямками:

- Хмельницька територіальна громада узяла на себе підтримку ЗСУ та частину їхніх функцій, забезпечення життєдіяльності громади; сприяла евакуації та розміщенню населення у відносно безпечних громадах; сприяла релокації підприємств, а головне – підтриманню стабільності в суспільстві;

- ХРВА Хмельницької області успішно вирішувала питання щодо забезпечення законності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; соціально-економічного розвитку відповідних територій; бюджету,

фінансів та обліку; промисловості, сільського господарства, будівництва, транспорту і зв'язку; науки, освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, сім'ї, жінок, молоді та дітей; використання землі, природних ресурсів, охорони довкілля; оборонної роботи та мобілізаційної підготовки; соціального захисту, зайнятості населення, праці та заробітної плати, а також інші питання.

Так, робота районної військової адміністрації у 2022 році спрямовувалася на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку району, вирішення актуальних проблем життєдіяльності району, поліпшення добробуту та соціального захисту населення.

Відповідно до положень ст. 15 ЗУПро правовий режим воєнного стану, до повноважень ХРВА віднесено в тому числі і складання та затвердження бюджетів. Тому, проведемо аналіз рівень виконання бюджету району, для початку дохідної частини на прикладі ХРВА. Аналіз динаміки і структури доходів ХРВА наведемо в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз структури доходів ХРВА (в розрізі на загальний і спеціальний фонд)
за 2021-2023 рр.

Показники	Значення, тис. грн			Питома вага, %		
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Загальний фонд (з урахуванням міжбюджетних трансфертів):	1 266 800	1 445 900	1 369 000	99,3	98,73	99,39
за рахунок власних доходів	-	148 000	84 000	-	10,11	6,1
в т. ч. за рахунок субвенції	-	1 297 900	1285000	-	88,62	93,3
Спеціальний фонд	8 900	18 640	8 405	0,7	1,27	0,6
Разом дохідна частина	1 275 700	1 464 540	1 377 405	100,0	100,0	100,0

Примітка: складено автором за даними: [22; 23; Додаток Б]

Доходи ХРВА сформовано за рахунок дотацій, субвенцій, загального фонду місцевого бюджету та за рахунок спеціального фонду. Сума доходів загального фонду в 2023 р. склала 1377405 грн, тобто згідно із прогнозом

відбудеться зменшення на 5,95%, порівняно з 2022 р., а у 2022 р. – більше на 14,8% порівняно з 2021 р. Доходи спеціального фонду в 2023 р. склали 8405 грн, що на 54,9% менше, ніж у 2022 р. та становили 18640,0 грн, що на 109,44% більше попереднього 2021р. Як, бачимо показники в більшості у 2023 р. значно скоротились. Але, щоб повніше отримати картину про бюджет необхідно проаналізувати видатки районного бюджету України.

Питома вага доходів спеціального фонду в загальній сумі доходів ХРВА складе в 2023 р. 0,6%, в 2022 р. 1,27%, а в 2021 р. була 0,7%. Така структура доходів є звичною для отримувачів бюджетних коштів. Основним джерелом доходів для них є бюджетні кошти (кошти загального фонду). У 2022 р. їх частка підвищувалась у зв'язку з військовим станом в країні.

У загальному фонді районного бюджету на 2022-2023 рр. до доходів належать надходження, визначені ст. 64 Бюджетного кодексу України[24]. Виконання доходної частини районного бюджету по загальному фонду за видами надходжень за підсумками 2022-2023 рр. подано у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз структури доходів загального фонду бюджету ХРДА за 2022-2023 рр.

Показники	Значення, тис. грн		Питома вага, %	
	2022 р.	2023 р. (прогноз)	2022 р.	2023 р.
За рахунок власних доходів до загального фонду в т. ч.	148 000	84 000	10,24	6,14
податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	53 100	2 000	3,67	0,15
адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб – підприємців та громадських формувань	60 000	30 000	4,15	2,2
адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	27 000	50 000	1,87	3,65
надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	7 900	2 000	0,55	0,15
За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	1297900	1285000	89,76	93,86
Всього	1 445 900	1369000	100,00	100,00

Примітка: складено автором за даними: [22; 23; Додаток В]

Виконання дохідної частини районного бюджету по загальному фонду за видами надходжень за підсумками 2022-2023 років наступна: найбільшу питому вагу в їх загальній сумі становлять субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам 89,76% у 2022 р., а у 2023 р. (прогноз) – 93,86%.

Більш детально зміни частки у структурі за 2022 р. зобразимо на рисунку 2.2.



Рис. 2.2. Структура доходів загального фонду бюджету ХРДА за 2022 р.

З рис. 2.2 дійсно видно, що найбільшу питому вагу в їх загальній сумі становлять субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам 89,76% у 2022 р.. І, лише 10,24% за рахунок власних доходів доходи спрямовуються до загального фонду. Із них найбільше становить адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб – підприємців та громадських формувань 4,15% та податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності 3,7%.

Виконання дохідної частини районного бюджету по загальному фонду за видами надходжень за підсумками 2021-2023 рр. наступна: податкових надходжень поступило у 2021 р. 116,4 тис. грн, що становить 9,2% від

надходжень загального фонду; неподаткових надходжень надійшло – 1 млн 150,4 тис. грн, що становить 90,8% від надходжень загального фонду.

Найбільшу питому вагу в загальній сумі неподаткових надходжень у 2021 р. становить плата за надання інших адміністративних послуг – 925,3 тис. грн або 80,4%.

Тож, проаналізуємо також в розрізі податкових та неподаткових надходжень рівень доходів бюджету ХРДА за 2021-2023 рр.

В умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, належного та безперервного виконання місцевих бюджетів. Але, як ми бачимо за 2022-2023 рр. неподаткові надходження значно зменшилися, а це означає, що зменшились доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; інші неподаткові надходження. Що, звичайно, є негативним моментом у діяльності ХРДА.

Наступним джерелом аналізу виконання державних бюджетів служить інформація, яка характеризує рівень витрат. Проаналізуємо видатки ХРДА, як вони профінансовані (табл. 2.3., рис. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз виконання видатків ХРВА за 2021-2023 рр.

Показник	Значення, тис. грн			Питома вага, %		
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Загальний фонд	284 000	1523 339	1369 000	36,32	105,36	99,39
Спеціальний фонд	497 863,64	18640	8405	63,68	1,29	0,6
Разом видатків по загальному та спеціальному фондах	781 863,64	1445 900	1377 405	100	100	100

Примітка: складено автором за даними: [22; 23; Додаток Б]

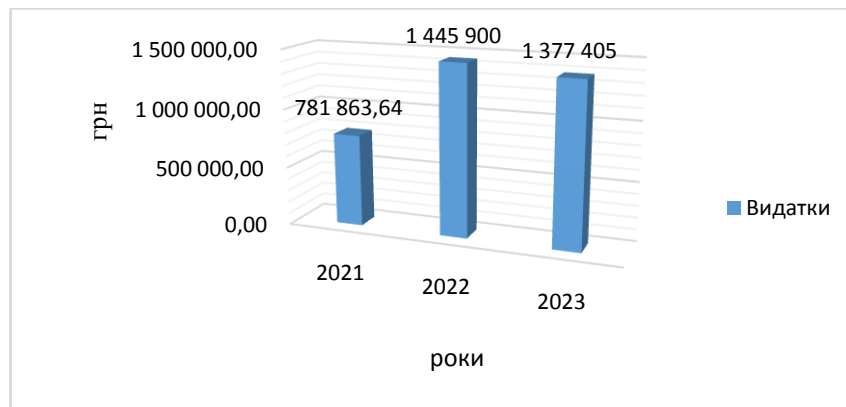


Рис. 2.3. Динаміка видатків по загальному та спеціальному фондах ХРВА за 2021-2023 рр.

Примітка: складено автором

Отже, видатки Хмельницького районного бюджету за 2023 р. по загальному та спеціальному фондах профінансовані на суму 1377405 грн. За 2022 р. профінансовані на суму 1445900 грн., а у 2021 р. на 781863,64 грн., тобто у 2022 р. було більше ніж за 2021 р. на 664036,6 грн., а у 2023 р. відбулось зменшення.

ХРВА працює усі аналізовані роки з позитивним фінансовим результатом, як по загальному, так і по спеціальному фондам, у 2021-2023 рр. доходи перевищували фактичні видатки.

Таким чином, установа працювала в межах затвердженого кошторису за загальним та спеціальним фондом навіть під час війни, прогноз за 2023 р. говорить про позитивний фінансовий результат навіть в складних умовах. Проте найбільш вдалим був 2021 р., до війни. Бюджет ХРВА у 2021-2022 рр. виконано повністю.

Отже, з урахуванням того, що спектр повноважень районної державної адміністрації досить широкий, що зумовлює високий рівень відповідальності за ефективність їх реалізації, керівництвом райдержадміністрації систематично і послідовно здійснювались заходи, спрямовані на забезпечення дієвого і результативного функціонування структурних підрозділів у процесах практичного втілення вимог сьогодення в життя територіальних громад. У перші місяці російської навали глибина бюджетних проблем у ТГ значно збільшилася, як порівняти з мирним часом.

Найважливішими були питання соціального захисту громадян, допомоги військовим та переселенцям, підтримка формувань ТрО, виконання запланованих заходів та місцевих програм. Однак, попри всі негативні чинники, економічна діяльність почала швидко налагоджуватися і вже за чотири місяці після початку широкомасштабного російського нападу практично досягла довоєнного рівня.

РОЗДІЛЗ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РАЙОННИХ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

3.1 Підвищення ефективності роботи Хмельницької районної військової адміністрації

ХРВА здійснює виконавчу владу у районі та є важливою складовою апарату влади, що забезпечує діяльність виконавчої влади, несе відповідальність за її успішність на території району та делегує повноваження [22].

Реалізація поставлених завдань перед районною державною (військовою) адміністрацією призводить до необхідності удосконалення співпраці та забезпечення максимальної ефективності здійснюваних заходів для досягнення цілей згідно із законодавством України.

Стабільна, організована та цілеспрямована діяльність органів державної влади щодо виконання закріплених Конституцією України [10] завдань є складовою політики держави. У цьому контексті апарат та структурні підрозділи Хмельницької районної військової адміністрації є сполучною ланкою між місцевими радами та центральними органами виконавчої влади в сферах освіти, культури, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства тощо. А матеріально-технічне забезпечення виконання поставлених завдань є однією з складових умов забезпечення здійснення конституційних повноважень органами державної влади, що спрямовані на надання якісних адміністративних послуг, створення належних умов праці, а також отримання їх громадянами та суб'єктами господарювання та може бути здійснене у співпраці з органами місцевого самоврядування.

З метою виконання повноважень, покладених на апарат та структурні підрозділи ХРВА та забезпечення їх ефективної діяльності в умовах воєнного

стану назріла потреба у залучені коштів місцевих бюджетів [22].

Перші місяці війни виявились як для ХРВА, так і для всього місцевого самоврядування, справжнім випробовуванням, яке вони пройшли та показали, що здатні гідно протистояти будь-яким загрозам та перешкодам. Реформа децентралізації показала справжній результат міцності фінансової основи територіальних громад та їхню здатність швидко адаптуватися до ситуації в Україні.

Хмельницький район – це громади, де не велися бойові дії та вони змогли гідно прийняти внутрішньо-переміщених осіб, забезпечити їх належною інфраструктурою та наданням публічних послуг на відповідному рівні. Крім цього, надходження до місцевого бюджету в громадах району, який не постраждав від військової агресії росії, дозволили наповнювати єдиний казначейський рахунок в умовах війни. І навіть з урахуванням значних податкових пілг громади Хмельницького району зуміли наповнювати свої бюджети на рівні минулого року і відновити зростання [25]. Тому, в загальному вплив територіальних громад Хмельницького району на підтримку фінансового стану як області, так і країни в цілому є вагомим.

З іншого боку, саме на плечі громад Хмельницького району лягає фінансування значної частини повноважень, як делегованих так і власних (які досі не розмежовані в Бюджетному кодексі). Але на них і спирається міцність районного бюджету, адже за обсягом саме цей бюджет місцевого самоврядування складає основу стійкості місцевих фінансових ресурсів.

З року в рік бюджети територіальних громад показують найвищі показники в прирості надходжень, що лише вкотре підтверджує ефективність проведених реформ та результативність на рівні, припустим, Хмельницького району. Перебравши на себе повноваження районного рівня, територіальні громади показали, що здатні ефективно розпоряджатися та нарощувати отримані фінансові ресурси [25].

При цьому, варто зауважити, що внаслідок війни росії проти України

втрат зазнали всі бюджети, особливо під такий негативний вплив, як бюджет Хмельницького району та бюджети його територіальних громад, які, в свою чергу, змогли швидко пристосуватися до нинішніх умов та відновити значно більший приріст.

Відділом фінансів райдержадміністрації, відповідно до вимог ст. 76, 77 Бюджетного кодексу України [24] та ст. 18 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» [9], забезпечено складання проекту рішення «Про районний бюджет на 2022 р.», «Про районний бюджет на 2023 р.», враховуючи норми чинного бюджетного та податкового законодавства.

Проект рішення на 2022 р. було схвалено ще до війни, розпорядженням голови Хмельницької райдержадміністрації № 330/2021-р від 15 грудня 2021 р. «Про проект районного бюджету на 2022 рік» та подано Хмельницькій районній раді для розгляду та затвердження 15.12.2021 р. (супровідний лист № 38/21-2204/21 від 15.12.2021р.) [26]. Оскільки до початку нового бюджетного періоду рішення про районний бюджет не прийнято, відповідно до п. 3 ст. 78 Бюджетного кодексу України [24] було складено тимчасовий розпис районного бюджету з урахуванням вимог ст. 79 Бюджетного кодексу України.

Аналізуючи динаміку виконання Хмельницького районного бюджету за 2022 р., простежується невеликий спад темпів приросту. Загалом загальний приріст протягом року залишався стабільно високим [27, 28, 29].

У результаті проведеної роботи за попередні місяці вдалося забезпечити виконання доходів районного бюджету відповідно до тимчасового розпису доходів районного бюджету Хмельницького району [26].

Звісно, ситуація по окремих громадах Хмельницького району суттєво відрізняється, що вимагає негайного реагування. Але, громади показали, що здатні ефективно розпоряджатися та нарощувати отримані фінансові ресурси, гідно реагувати на непередбачувані виклики та забезпечувати високий рівень надання послуг в будь яких умовах, навіть повномасштабної війни, а також швидко пристосовуватися до нових умов. Громади показали, що бюджет

Хмельницького району складає основу стійкості місцевих фінансових ресурсів.

ХРВА забезпечує виконання делегованих повноважень, перелік яких визначений ст. 44 Закону України «Про місцеві самоврядування в Україні» [14]. Виконання делегованих повноважень мобілізує усі наявні ресурси – матеріально-технічні, трудові, фінансові, обсяг яких обмежується граничними видатками державного бюджету, яких не вистачає для забезпечення ефективної та якісної діяльності районної державної адміністрації (районної військової адміністрації).

Також, ХРВА має повноваження щодо запровадження і здійснення заходів правового режиму воєнного стану, визначених ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [3], разом з військовим командуванням самостійно або із залученням органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування. До таких заходів, наприклад, належать: запровадження трудової повинності для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та сфері забезпечення життєдіяльності населення і не заброньованих за підприємствами, установами та організаціями на період дії воєнного стану; використання потужностей та трудових ресурсів підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, зміна режиму їхньої роботи, проведення інших змін виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю; примусове відчуження майна, що перебуває у приватній або комунальній власності для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку з виданням про це відповідних документів встановленого зразка; тощо [30, с. 174]. Звісно ж, це все обтяжує районний бюджет.

Крім цього, Законом України «Про державний бюджет України на 2023 рік» видатки для здійснення виконавчої влади у Хмельницькій області скорочено на 20% в порівнянні з 2022 р., що значно ускладнює виконання своїх функцій районної державної адміністрації (районної військової

адміністрації), адже видатки на придбання матеріальних цінностей, господарських і канцелярських товарів, оплати послуг легалізації, супроводу комп'ютерних програм, обслуговування технічних засобів інформаційно-аналітичних систем тощо є досить обмеженим. Скорочення зазначених видатків призведе до унеможливлення обміну інформацією, оприлюднення інформації на веб-порталах тощо. Аскорочення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, яке передбачене в проекті закону на 20%, може призвести до виникнення кредиторської заборгованості перед постачальникам енергоресурсів. Окрім цього, сучасні умови вимагають забезпечення протидії корупції, кібер-безпеки, системного обміну інформацією, оприлюднення інформації на веб-порталах, організації роботи постійно діючих телефонних «гарячих ліній».

Звісно, цифровізація – це одне із стратегічних завдань у громаді, для чого й існує посада заступника із таких питань, тож відповідна робота триває. Таким чином, для оптимізації стратегічних завдань, краще створити базовий документ, щоб містив конкретні розрахунки, прості напрямки, в яких повинен рухатись район.

Під час роботи в структурних підрозділах визначено осіб, які відповідальні за цифрові технології. Вони поширюють досвід на ті структурні підрозділи, у яких працюють.

Окрім того, проводяться заходи із підвищення компетентності задіяних осіб: для цього працівники беруть участь у підвищенні кваліфікації чи у дистанційному навчанні інших освітніх курсах. Це насправді важливо, бо ці визначені люди мають бути лідерами змін у своїх структурах.

Важливим інструментом розвитку інформаційного суспільства, впровадження якого сприятиме створенню умов для відкритого і прозорого державного управління, залишається організація державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади з використанням інформаційно-телекомунікаційних

технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

З метою вирішення цих питань необхідне впровадження комплексних заходів, направлених на зміцнення матеріально-технічної та фінансової бази органів влади району, забезпечення виконання діючого законодавства з оплати праці та інших поточних видатків, у зв'язку з чим і зумовлена необхідність розробки нової управлінської моделі також створення оптимальної, ефективною і стабільної системи органів влади в сучасних умовах.

Крім того, на виконання наказів Міністерства фінансів України для управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів з 2021 року впроваджено нову інформаційно-аналітичну систему "LOGICA". Оперативність вирішення завдань забезпечується роботою в онлайн-режимі-скайп-наради, zoom-конференції. Досягнення зазначених цілей і завдань потребує ефективного супроводу програм із застосуванням сучасних технологій[32].

Для встановлення оперативного дієвого контролю за всіма напрямками витрачання коштів, дотримання фінансово-бюджетної дисципліни вкрай необхідним є встановлення систематичного обміну інформацією між усіма органами, які забезпечують цей контроль. Тобто для ефективного впровадження реформ та інформаційних технологій необхідна сучасна комп'ютерно-технологічна, фінансова та матеріально-технічна база в органах виконавчої влади. Також, є потреба щодо укомплектування апарату та структурних підрозділів РДА професійними кадрами.

Процес виконання зазначених вище завдань, а також завдань, виконання яких вимагає дія в Україні воєнного стану обмежується граничними видатками державного бюджету, потреба у збільшенні ефективною та якісною діяльністю, в нашому випадку, органу ХРВА. Тому, що теперішній стан бюджетного забезпечення значно ускладнює виконання

функцій, покладених на райдержадміністрацію та її структурні підрозділи[32].

З метою вирішення цих питань, потрібно впровадження комплексних заходів щодо підвищення ефективності виконання повноважень делегованих ХРВА на 2023 -2024 рр. Їх метою є:

- забезпечення діяльності ХРДА щодо виконання регіональної політики;
- підвищення дієвості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади шляхом співпраці та посилення взаємодії органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування Хмельницького району;
- створення організаційних, фінансових і матеріально-технічних умов для реалізації конституційних прав громадян на інформацію;
- забезпечення реалізації державної політики в інформаційній сфері на території Хмельницького району;
- вирішення проблем функціонування і розвитку інформаційної сфери Хмельницького району;
- забезпечення відкритості діяльності ХРВА;
- забезпечення виконання власних повноважень та делегованих районній військовій адміністрації), які здійснюються апаратом, управлінням, відділами та іншими структурними підрозділами районної військової адміністрації.

Отже, досягнення поставлених цілей можливе за наявності кваліфікованого кадрового потенціалу, здатного до генерування ідей, креативного мислення, постійного підвищення свого кваліфікаційного рівня та належного матеріально-технічного забезпечення [32]. В умовах дії в Україні правового режиму воєнного стану, пов'язаного з збройною агресією російської федерації, працівникам органів виконавчої влади поставлено низку додаткових завдань щодо забезпечення ефективного функціонування населених пунктів та регіонів України, зокрема, з урахуванням внесених під

час воєнного стану змін до законодавства, в тому числі бюджетного, в умовах підвищення рівня самостійності місцевих бюджетів в зв'язку з проведенням реформи децентралізації влади, з урахуванням у тому числі змін до податкового законодавства, нової концепції міжбюджетних відносин та підвищення самостійності місцевих бюджетів.

Тому, якщо органам виконавчої влади державою ставляться завдання створення належних умов для розвитку економіки, господарської та соціально-культурної діяльності відповідної території, повна відповідальність покладається на місцеві органи виконавчої влади, зокрема районної ланки. Райдержадміністрація має у межах наданих повноважень всебічно сприяти територіальним громадам в ефективному виконанні завдань на місцевому рівні.

3.2. Перспективидіджиталізації районних військових адміністрацій в Україні

В умовах сучасного інформатизованого світу роль та місце громади швидко змінюється. На передній план виходить наступна проблема: яким чином місцевій громаді потрібно пристосуватися до технологічних та інформаційних змін, яким чином мінімізувати їх негативний вплив та використати їх задля пришвидшення розбудови місцевого співтовариства, його інфраструктури, підвищити життєвий рівень населення. Критично важливо, щоб громади мали реальну картину глобальних змін, щоб бачили перспективи свого розвитку і не витрачали цінний час та ресурси, а могли використовувати їх результати на свою користь [33]. Ще до війни в Україні було розпочато впровадження проекту «Діджиталізація процесів управління – це був важливий крок у становленні молодих громад».

В ХХІ сторіччі інформаційна революція призвела до глобальної діджиталізації, що охоплює всі країни світу та призводить до зміни всіх сфер буття людини, у тому числі: політичної, економічної, соціальної, освітньої. У

свою чергу це сприяє трансформації державного устрою країн на основі процесів децентралізації, діджиталізації та демократизації. При цьому змінюються форми взаємодії між органами влади та суспільством, а також між органами центральної та місцевої влади, що сприяє посиленню ролі регіональних (субнаціональних) урядів [34].

Підтримуючи курс на європейську інтеграцію, Україна орієнтується на сучасні стратегії розвитку країн-членів ЄС у всіх сферах життєдіяльності суспільства, в тому числі й щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні різними сферами життєдіяльності суспільства[35].

Одним із ключових напрямів використання таких технологій є удосконалення публічного управління шляхом застосування сучасних інформаційних технологій. Нинішній етап розвитку інформаційних технологій характеризується широким використанням нових методів та засобів комунікаційної стратегії органами державної. Світова реальність спонукає уряди розвинутих країн запроваджувати політику системної цифрової економіки за допомогою цифрової трансформації, відбувається розробка і реалізація цифрових державних стратегій, проєктів, програм[36].

Отримавши всі можливі переваги децентралізації в Україні, місцеві органи влади сьогодні продовжують розвиватись вже під впливом процесів діджиталізації, які все більш активно входять в наше життя останні декілька років на фоні розвитку технологій, пандемії COVID-19 та війни [37, с. 73].

Чередніченко Н.С. визначає цифровізацію, як багатогранний процес переходу суспільства на цифрові технології, який стосується всіх сфер суспільної життєдіяльності [38]. Наступне визначення «діджиталізації» («цифрової трансформації») – це реалізація класичних процесів через включення в їх алгоритми сучасних технологій. В своїх роботах Л. Овчаренко пропонує інше визначення цього терміну: «процес трансформації певної сфери, яка відбувається через переосмислення різного роду стратегій, моделей, операцій, продуктів, цілей на основі включення в систему новітніх цифрових технологій» [39, с. 49-55]. Проте, підходів до визначень

діджиталізації наразі надзвичайно багато.

Цифрова трансформація є напрямом саме державного управління, оскільки його діджиталізація є поштовхом до вдосконалення, в тому числі й цифровізації різноманітних суспільних галузей. Діджиталізацію публічного управління визначають, як процес докорінної зміни механізмів публічного управління загалом та діяльності державних органів зокрема. Перспективою таких змін є їх впровадження у розвиток цифрових технологій в різні види діяльності, що призводить до прогресивного розвитку цифрових трансформацій у державі [37, с. 73].

Впровадження діджиталізації зменшує ризик розповсюдження корупції на нижчих та середніх рівнях влади, а також в органах місцевого самоврядування в новостворених ОТГ. Тому, одночасна децентралізація, діджиталізація та демократизація перетворень у органах влади дозволяє значно підвищити ефективність адміністративних реформ [41].

Перевагами оцифрованого сектору районних державних адміністрацій є такі, як прозорість, нульова терпимість до корупції та доступність 24/7. Цифрова взаємодія держави та суспільства ще більше зекономить час за рахунок підвищення швидкості та сталості надання послуг, зменшення навантаження на органи державної влади та посилення контролю [40].

Ще одним суттєвим фактором впровадження діджиталізації є вдосконалення системи публічної влади за рахунок створення електронного урядування, яке прагне поліпшення ефективності роботи органів влади (районних військових адміністрацій) з громадянами, підприємствами й іншими суб'єктами. Всі ці процеси набирають особливих перспектив впродовж останніх років через наслідки пандемії коронавірусу, який змусив перенести в онлайн формат більшу частину життя громадян, а тепер війни, яка деформує цей розвиток. Перехід на онлайн формат в роботі та навчанні суттєво активізував процеси технологізації. Згадані процеси активно вплинули на всі сфери нашого життя. Не виключенням стала і робота РДА в Україні, які взяли курс на впровадження нових технологій та надання державних послуг ще більш швидким, зручним та безпечним способом

(завдяки дотриманню карантинних та обмежувальних норм) [37, с. 46].

Водночас, існують певні проблеми з реалізації діджиталізації РВАв Україні. Адже, цифровізація державних послуг створює в умовах війни ризик як технологічний, так і військовий. Один із цих ризиків, наприклад, пов'язаний з відмінностями між цифровою та людською логікою прийняття рішень. Цифрова логіка спрямована на раціоналізацію та використовує кількісні судження. Логіка державного службовця визначається досвідом і розумінням потреб людини. Це дозволяє досягти результатів навіть у фінансово неоптимальних умовах. Наприклад, «цифровий» ніколи не погодиться на відкриття школи чи лікарні на території, де не вистачає споживачів послуги. Людина, навпаки, оцінює широкий спектр факторів і приймає нелінійне рішення. Цифровізація державних послуг змінює системи управління та прийняття рішень, які впливають на якість послуг. Тому, що люди звикли спілкуватися з кваліфікованими фахівцями. Цифровізація передбачає їх звернення до цифрового інтерфейсу. У першому випадку існує гнучкість і варіативність, у другому випадку все вирішують алгоритми [40].

Вирішення цих проблем, надасть ще більших перспектив у розвитку діджиталізації. Військовий вимір ризику в контексті розбудови цифрової держави є більш значущим. Слабке місце цифровізації – залежність від технічних умов. Це проявляється в умовах руйнування інфраструктури та знеструмлення і загрожує відрізанням громадян від цифрових сервісів і втратою ниток, що зв'язують державу та людей [40].

Для громад в Україні є мета впровадити електронні ресурси, які стануть фундаментом для формування та ефективного використання її природного, ресурсного, економічного та демографічного потенціалів. Основою такої ефективності вбачається наявність повного та достовірного інформаційного забезпечення. Наразі актуальним питанням постає формування достовірної інформаційної бази отриманих ресурсів, спрямованої на чіткий облік наявного потенціалу громад для залучення інвестицій і створення сприятливих та економічно вигідних умов життя і господарювання. Для ефективного проведення моніторингу вкрай важливо мати достатнє та

достовірне інформаційне забезпечення, яке охоплюватиме різні системи обліків [42].

Війна змушує нас переглянути тактику і стратегію розвитку щодо цифровізації. Нажаль, державним органам повертаються деякі традиційні інструменти, які раніше були поглинені цифровізацією, як-от кур'єрська пошта та документообіг. Але, вони вважаються резервними інструментами, в умовах безвиході, які задіюються для зміцнення системи державного управління. Мусимо визнати, що війна відкидає нас назад, якщо колись ми будували цифрову європейську державну службу, то тепер повертаємося до «паперової» рутини. Однак це тимчасово, оскільки таким чином нам вдасться уникнути критичних ризиків, щоб забезпечити такий стрімкий розвиток діджиталізації майбутньому [40].

У той же час, зазначимо, що цифрові розробки мають достатні переваги разом із ризиками, і що ми залишаємося відданими цифровізації. Навіть в тяжких умовах ми бачимо, що можемо успішно використовувати робочі цифрові інструменти. Тому, що навіть у ті важкі дні, коли машини є безсилі, стабільність державного управління забезпечують люди. Вони є основним капіталом в Україні і дозволять нам повернутися до повноцінного Е-стану після перемоги над російським агресором [40].

Ведення господарського обліку в районах є одним із її обов'язків. Програму підтримують дванадцять міжнародних партнерів: ЄС, Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Посольство США в Україні, а також уряди Данії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії, Швеції та Японії [42].

Серед вітчизняних дослідників важливу, на наш погляд ідею щодо інформатизації місцевих громад, розробив О. Карпенко. Він довів необхідність створення в громаді спеціального інформаційно-комунікативний підрозділу, котрий, на його думку, здатен значно підвищити ефективність опрацювання інформаційних матеріалів ЗМІ, різноманітних інформаційних ресурсів; інтенсифікувати роботу з громадськими організаціями та інституціями, політичними партіями тощо [40, с.137].

Діджиталізація на сьогодні, позитивно оцінена споживачами адміністративних послуг в Україні і, щоб вона розвивалась необхідно, щоб вона стала знову найпопулярнішим, на сьогоднішній день, напрямок політики.

І формування чіткого, деталізованого плану робочою групою Національної ради з відновлення у 2023 р., є вже великим плюсом на третьому році цифрової трансформації[43]:

- в додаток «Дію» оперативно інтегруються так звані «нові послуги» (COVID-сертифікат, «єДопомога», комплексна послуга для ВПО тощо);
- користувачі, у яких є доступ до «Дії», при фізичній втраті документів можуть скористатися цифровими відповідниками.

Перспективою є те, зауважила заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан: «сьогодні цифровізація – це червона лінія, яка пролягає через абсолютно всі сфери: від освіти – до соціальної галузі. Тому потрібно, щоб цифрова трансформація, яка почалась на національному рівні, тривала й на регіональному. Для цього нам потрібно рухатись у напрямку швидкої реалізації реформ, що допомагатимуть будувати найбільш зручну цифрову державу у світі без бюрократії, корупції і paperless. Громади потребують людей на місцях, які можуть узяти на себе напрямок цифрової трансформації та повністю його впровадити. Якщо у якійсь громаді ще немає такого цифрового лідера, порадою буде його призначити» [44].

Так, як в Україні з 2019 р. реалізується проект «Цифрова держава», що об'єднає всі відомства в єдину зручну і дієву онлайн-систему. Метою проекту оголошено [45]: всі державні послуги були доступні онлайн; 20% послуг надавалися автоматизовано; існувала 1 онлайн форма для заповнення, щоб отримати пакет послуг до будь-якої життєвої ситуації. В рамках проекту вже запуснено 14 тестових послуг: електронний кабінет, mobileapp, e-Малятко, паспорт разом з ПН, прописка дитини онлайн, e-пенсія, SmartID, MobileID, цифрові посвідчення громадянина, e-резидентство, кабінет забудовника, банківський рахунок для бізнесу онлайн, електронні вибори,

ID-картка з електронним підписом. Додався «Держава в смартфоні»: додаток «Дія» [46].

Інтеграція України до європейського політичного, економічного та цифрового середовища потребує подальшої демократизації соціальних процесів й трансформації суспільної свідомості, що вимагає нових форм організації державного регулювання всіх процесів у різних секторах та на різних рівнях управління. Використання уніфікованої моделі децентралізації державного управління в рамках місцевого самоврядування забезпечення необхідного рівня підзвітності та прозорості у вирішенні багатьох загальних проблем регіонального розвитку в Україні [34, с. 304].

Рік війни на території України поставив нові виклики для цифрової держави, з якими не стикалася жодна країна. Перебої зі зв'язком, блекаути, кібератаки, тисячі українців, які виїхали за кордон, відновлення деокупованих територій, нові технології для армії. Україна, ще більше витрачає сили, щоб не лише зберегти, що було у розвитку цифрових технологій, а й – бореться за людський капітал, за інновації, за найзручнішу країну у світі.

З початком повномасштабного вторгнення цілі Мінцифри[47] не змінилися – цифровізувати 100% державних послуг, розвивати цифрову економіку та інтернет-інфраструктуру, навчати людей цифрової грамотності. Але з війною додалися нові пріоритетні напрями роботи. Наприклад, такі як *military-tech*[48]. Технології відіграють важливу роль також і на фронті.

Отже, що стосується РВА, то для забезпечення більш продуктивної діяльності його органів процеси діджиталізації (цифрової трансформації) сьогодні висувають для них ряд умов, які допоможуть вийти на якісно новий рівень функціонування та забезпечити більш ефективну роботу навіть в кризових умовах війни. Перш за все мова йде про необхідність налагодження прямого та безперешкодного доступу людей, що проживають в маленьких містах та сільській місцевості до всіх видів державних послуг, швидке та якісне надання цих послуг та забезпечення стійкого результату. Запропонуємо окремі рекомендації: акцент треба робити на базові, найбільш

затребувані групи послуг; ставити за мету поетапне відпрацювання найважливіших груп; розвивати паспортні послуги, соцзахист; забезпечити доступність відповідної групи послуг у кожній громаді; врахувати цільову аудиторію змін; враховувати специфіку розвитку цифровізації для України з огляду на зарубіжний досвід. За рахунок чого відбудеться скорочення «цифрового розриву», який сформувався на районному рівні через брак кадрів та ресурсів, що сформував недостатній рівень розвитку необхідної інфраструктури.

ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі проаналізовано особливості функціонування, визначення адміністративно-правового статусу районних військових адміністрацій як суб'єкта публічного управління. Поставлену мету досягнуто та основні завдання виконано, відповідно до цього наведено певні результати нижче.

1. Визначено правовий статус функціонування районних військових адміністрацій. Найбільш поширеним є поняття правового статусу, як становища певного суб'єкта в так званій правовій реальності або правовому полі. Саме це становище і відображає взаємозв'язки певного суб'єкта з іншими учасниками правового регулювання, зокрема суспільства та держави. Особливості реалізації правового статусу РВА є:

- правосуб'єктність (виникає в момент її утворення), структурно-організаційний елемент (вказує якою є процедура утворення та ліквідації відповідного органу та організація, структура, штат, порядок фінансування).

- цільове призначення та місце в системі органів влади військової адміністрації (РВА створюються задля досягнення певної мети);

- юридична відповідальність та гарантії правового статусу РВА (не потребують реєстрації окремої юридичної особи).

Районні військові адміністрації було утворено 24.02.2022 р. на всій території України. До цього часу в Україні вже був досвід функціонування військової адміністрації, яку називали ВЦА. Тому, у роботі визначено різницю правового регулювання в цих державних органах. Отже, правовий статус районних військових адміністрацій є сукупністю елементів, що встановлюють правосуб'єктність цього органу, його цілі та завдання, функції, місце серед інших органів державної влади, процес утворення, функціонування та ліквідації, структуру та штат, повноваження, гарантії, а також юридичну відповідальність органу та його посадових осіб.

2. Охарактеризовано Хмельницьку РВА. Якабула утворена 24.02.2022 р.,

а головацієї адміністрації набув статусу начальника військової адміністрації. У межах бюджетних асигнувань, виділених на утримання відповідних районних державних адміністрацій, а також з урахуванням вимог ст. 18 ЗУ «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», їх голови визначають структуру районних державних адміністрацій. У ХРВА функціонує апарат та структурні підрозділи. Така організаційна структура ХРВА уособлює побудову та устрій суб'єкта управління, спосіб його внутрішнього підпорядкування, зв'язки структурних елементів. Повноваження ВА здійснюються ними в порядку, визначеному законами України, з урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану, що детально регламентовано ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», Конституцією України, законами України «Про оборону України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про критичну інфраструктуру» та іншими нормативно-правовими актами. Повноваження військових адміністрацій здійснюються ними в порядку, визначеному законами України для здійснення повноважень відповідних місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, з урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану, що детально регламентовано пунктами ст. 8 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» .

3. Оцінено реалізацію повноважень Хмельницької районної військової адміністрації в Україні. Так, як ХРВА на виконання власних і делегованих повноважень діє у порядку: голова районної військової адміністрації видає розпорядження, а керівники управлінь, відділів та інших структурних підрозділів – накази. Нами було проаналізовано основні накази і розпорядження ХРВА в умовах війни: про заборону торгівлі алкогольними напоями у Хмельницькій області та районі; внесення змін до спільного наказу начальника обласної військової адміністрації та начальника обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки «Про заборону торгівлі алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі». Крім того, враховуючи обмеження особливого режиму в

умовах воєнного стану, був виділений фінансовий ресурс для вирішення нагальних проблемних питань районних бюджетних установ. В умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, належного та безперервного виконання місцевих бюджетів. Як з'ясовано за 2022-2023 рр. ХРВА працює з позитивним фінансовим результатом, як по загальному, так і по спеціальному фондам, у 2021-2023 рр. доходи перевищували фактичні видатки. Таким чином, установа працювала в межах затвердженого кошторису, навіть під час війни, прогноз за 2023 р. говорить про позитивний фінансовий результат. Що правда найбільш вдалим був 2021 р., до війни. Бюджет ХРВА у 2021-2022 рр. виконано повністю.

А фінансове забезпечення ХРВА здійснювалося на: підтримку ЗСУ та частину їхніх функцій, забезпечення життєдіяльності громади; сприяла евакуації та розміщенню населення у відносно безпечних громадах; сприяла релокації підприємств, а головне – підтриманню стабільності в суспільстві; забезпечення законності, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, а також інші питання. Тому, робота районної державної адміністрації у 2020-2022 роках спрямовувалася на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку району, вирішення актуальних проблем життєдіяльності району, поліпшення добробуту та соціального захисту населення. Отже, з урахуванням цього, найважливішими були питання соціального захисту громадян, допомоги військовим та переселенцям, підтримка формувань ТрО, виконання запланованих заходів та місцевих програм. Однак, попри всі негативні чинники, економічна діяльність почала швидко налагоджуватися і вже за чотири місяці після початку широкомасштабного російського нападу практично досягла довоєнного рівня.

4. Розглянуто шляхи підвищення ефективності роботи Хмельницької районної військової адміністрації. Основний напрямок має бути цифровізація – як одне із стратегічних завдань громадян, для чого й існує посада заступника із таких питань, тож відповідна робота триває. Під час роботи в

структурних підрозділах всього виконавчого комітету має бути визначено осіб, які відповідальні за цифрові технології. Окрім того, мають проводитися підвищення компетентностей задіяних осіб. Це насправді важливо, бо ці визначені люди мають бути лідерами змін у своїх структурах. Важливим інструментом розвитку інформаційного суспільства, впровадження якого сприятиме створенню умов для відкритого і прозорого державного управління. З метою вирішення цих питань необхідне впровадження комплексних заходів, направлених на зміцнення матеріально-технічної та фінансової бази органів влади району, забезпечення виконання діючого законодавства з оплати праці та інших поточних видатків. Так, досягнення поставлених цілей можливе за наявності кваліфікованого кадрового потенціалу, постійного підвищення його кваліфікаційного рівня та належного матеріально-технічного забезпечення

5. Визначено перспективи діджиталізації районних військових адміністрацій в Україні. Сьогодні РВА вимагає системного обміну інформацією, оприлюднення інформації на веб-порталах, відображення прозорої інформації про закупівлі товарів, робіт, послуг у системі допорогових електронних державних закупівель, забезпечення обов'язкового проведення процедур через електронну систему ProZorro, а також виконання низки законів України. Але, в умовах війни це все стає не зовсім можливим. Отже, влада вирішивши основну проблему, далі буде діяти в напрямку реалізації наступних цілей: подальша реалізація реформ, краща акумуляція ресурсів, досягнення мети поетапного відпрацювання найважливіших груп; розвиток паспортних послуг, соцзахисту; забезпечення доступності відповідної групи послуг у кожній із громад; врахування специфіки розвитку цифровізації для України з огляду на зарубіжний досвід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.
2. Режим воєнного стану: UkraineInvest HelpDesk. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/response-to-war/helpdesk/martial-law/>.
3. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року. № 64 / 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
4. Чепель О. Військові адміністрації та військово-цивільні адміністрації України: що в них спільного та відмінного в умовах воєнного стану? / О. Чепель // Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. 2022 р. URL: <https://law.chnu.edu.ua/viiskovi-administratsii-ta-viiskovo-tsyvilni-administratsii/>.
5. Берlach А. І., Тютюнник В. О. Особливості правового статусу військових адміністрацій в умовах воєнного часу. Юридичний науковий електронний журнал. – 2022. - № 5. С. 343 - 346. URL: http://lsej.org.ua/5_2022/79.pdf.
6. Буханевич О. М. Військові адміністрації та місцеві органи влади: правові аспекти розподілу повноважень в умовах воєнного стану / О. М. Буханевич, О. В. Забожчук // Актуальні питання юриспруденції. Правова позиція, 2023. – № 1. Том 38. – С. 110-114.
7. Марченко В. В. Військово-цивільна адміністрація, як суб'єкт публічного управління в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Сумський державний університет, Суми, 2022. С.
8. Мельник Р. С. Класифікація і особливості адміністративно-правових повноважень військових адміністрацій України. The 11th International scientific and practical conference “Modern research in world science”

(January 29-31, 2023) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2023. 1579 p.P. 1511-1515.

9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

10. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

11. Корнута, Л. М. Окремі питання провадження державної служби в умовах воєнного стану / Л. М. Корнута // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права, 2022 р. № 2, 64-69.

12. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лют. 2015 р. № 141-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/141-19>.

13. Вертикаль влади в умовах воєнного стану. Які права у військової адміністрації? Everlegal, 2022 р. URL: <https://everlegal.ua/vertykal-vlady-v-umovakh-voennogo-stanu-yaki-prava-u-viyskovoyi-administratsiyi>.

14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

15. Кабакчей І. А. Утворення військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій в Україні / І. А. Кабакчей // Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет конференції, м. Одеса, 28 жовтня 2022 р. – Одеса : ОДУВС, 2022. С. 68-71.

16. Кузьменко С. Г. Військові цивільні адміністрації: особливості створення та деякі проблеми функціонування в умовах воєнного стану: Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 липня 2022 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2022. С. 209-2013.

17. Козіна В. Методичні рекомендації щодо реалізації військовими адміністраціями населених пунктів та їх посадовими особами окремих

повноважень ОМС в умовах воєнного стану: Міністерство розвитку громад та територій України / Рада Європи, 2022 р. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/830/Metodychni_rekomendatsii_Viiyskovi_administratsii_realizatsiia-povnovazhen-2772-7349-2998.1.pdf.

18. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України № 68/2022 від 24.02.2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405>.

19. Структурні підрозділи Хмельницької районної державної адміністрації. URL: <http://km-rda.gov.ua/index.php?do=static&page=struktura>.

20. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України № 44 від 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>.

21. Розпорядження начальника РВА. URL: <https://km-rda.gov.ua/rozporyadzhennya-nachalnyka-rva/>.

22. Хмельницька районна державна адміністрація. URL: <https://km-rda.gov.ua/>.

23. Публічний звіт голови районної державної адміністрації (начальника районної військової адміністрації) «Про підсумки діяльності Хмельницької районної державної адміністрації (Хмельницької районної військової адміністрації) Хмельницької області за 2022 рік» URL: <https://km-rda.gov.ua/rozporyadzhennya/diyalnist-rda/publichnyj-zvit-golovy-rajonnoyi-derzhavnoyi-administracziyi-nachalnyka-rajonnoyi-vijskovoyi-administracziyi-pro-pidsumky-diyalnosti-hmelnyczkoyi-rajonnoyi-derzhavnoyi-administracziyi-hmelny/>.

24. Бюджетний кодекс України від 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

25. Діяльність районних військових адміністрацій в умовах воєнного стану: Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16105>.

26. Аналіз виконання доходної та видаткової частини районного бюджету за січень - жовтень 2022 року: Хмельницька районна військова адміністрація. URL: <https://km-rda.gov.ua/byudzhetna-polityka/>.

27. Міністерство фінансів України: головна. URL: <https://minfin.com.ua/>
28. Інформація про виконання обласного бюджету за січень 2023 року. URL: https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8E%D0%B4_%D0%B7%D0%B0_1_%D0%BC%D1%96%D1%81_2023_%D1%80.pdf.
29. Інформація про виконання обласного бюджету за січень 2022 року. URL: https://www.adm-km.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/02/%D1%96%D0%BD%D1%84_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82_%D0%B7%D0%B0_%D1%81%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%8C_2022_%D1%80.pdf.
30. Бортняк В. Особливості діяльності військових адміністрацій в умовах воєнного стану: збірники наукових праць, матеріали конференцій Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. Київ, 2022 р. С. 173-176. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/21956/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%A0%D0%95%D0%94_%20%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%9A%D0%90%202022_p174-177.pdf.
31. Цифровізація у період повномасштабної війни: ситуація і тенденції: Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15705>.
32. Личківська сільська об'єднана територіальна громада: Проект рішення від 2023 р. URL: <https://lychksil.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadi/prozatverdzhennia-prohramy-vprovadzhennia-derzhavnoi-polityky-orhanamy-vlady-novomoskovska-raionna-derzhavna-administratsiia-lychkivskoi-silskoi-terytorialnoi-hromady-na-2023-rik>.
33. Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В. Шляхи розбудови місцевої громади в діджиталізованому світі. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 10. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1794>.

34. Гавкалова Н. Демократична децентралізація та діджиталізація органів влади: досвід євросоюзу / В. Гавкалова, Ю. Лола // Інфраструктура ринку. – 2019. - № 36. - С. 300-306.

35. Комолова Є. Адміністративні послуги. Успішна громада: надання якісних послуг громадянам та сприяння сталому розвитку (Посібник). Путівник керівника. Київ: U-LEAD з Європою, 193 с. URL: <https://donors.decentralization.gov.ua/en/project/u-lead>.

36. Чорний С. В. Поняття та перспективи розвитку цифровізації у сфері публічного управління. Київський часопис права. 2021. № 4. С. 225.

37. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Діджиталізація публічного управління як складник цифрової трансформації України. Публічне управління та митне адміні- стрування, 2020. № 2 (25). С. 141.

38. Чередніченко Н. С. Цифровізація державного управління. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/354.pdf>.

39. Овчаренко Леся Валеріанівна. Роль державного регулювання у становленні інноваційного підприємництва в країнах з перехідною економікою / Леся Овчаренко; Наукові записки. Київ: 2016. Т. 21. С. 49-55.

40. Діджиталізація управлінських процесів в часи війни, в тому числі в системі публічної служби: плюси і мінуси: Національне агенство України з питань державної служби. URL: <https://patimes.org/digitalization-and-war-how-civil-service-can-avoid-digital-collapse/>.

41. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України № 676-VIII від 04.09.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

42. Биркович Т. І., Биркович В. І., Кабанець О. С. Механізми публічного управління у сфері цифрових трансформацій. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1488,DOI:10.32702/2307-2156-2019.9.2>

43. Діджиталізація адміністративних послуг в умовах воєнного стану: Об'єднуємо зусилля заради досягнення стандартів демократії, верховенства права та належного урядування в Україні. URL:

<https://uplan.org.ua/analytics/detsentralizatsiia-povnovazhen-z-nadannia-adminposluch-ta-tsyfrovizatsiia-rekomendatsii-ekspertiv/>.

44. Іонан В. Форум цифрових громад 2023: Фонд Східна Європа. 2023 р. URL: <https://eef.org.ua/forum-tsyfrovyyh-gromad-2023/>.

45. Проект «Цифрова держава» – «Дія». URL: <https://intelserv.net.ua/news/material/id/710> (дата звернення: 27.12.2019).

46. Ризики децентралізації. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11589>.

47. Федоров М. Цифрова Україна воєнного часу: Міністр цифрової трансформації в Україні. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/12/31/7383062/>.

48. Питання Міністерства цифрової трансформації: постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 2
до розпорядження начальника
районної військової
адміністрації
06.07.2022 № 42/2022-р

Взаємозаміщення повноважень
першого заступника голови та заступників голови
районної державної адміністрації

- | | | |
|--|---|--|
| Перший заступник голови районної державної адміністрації | - | Заступник голови районної державної адміністрації з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, забезпечення ведення Державного реєстру виборців та оборонної роботи |
| Заступник голови районної державної адміністрації з питань соціального захисту населення, захисту прав та інтересів дітей, архівної справи | - | Перший заступник голови районної державної адміністрації |
| Заступник голови районної державної адміністрації з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, забезпечення ведення Державного реєстру виборців та оборонної роботи | - | Заступник голови районної державної адміністрації з питань соціального захисту населення, захисту прав та інтересів дітей, архівної справи |

Начальник районної військової адміністрації Анатолій КАТЕРЕНЧУК

ЗВІТ
заступника голови районної державної адміністрації
«Про підсумки діяльності Хмельницької районної державної адміністрації
Хмельницької області за 2021 рік»

Хмельницька районна державна адміністрація Хмельницької області в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на підвідомчій території та забезпечує: виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня; законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян; виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин - також програм їх національно-культурного розвитку; підготовку та виконання відповідних бюджетів; виконання відповідних бюджетів та програм; взаємодію з органами місцевого самоврядування; реалізацію інших наданих державою, а також делегованих Хмельницькою районною радою повноважень.

Хмельницька районна державна адміністрація Хмельницької області вирішувала питання у межах своїх повноважень і формах, визначених Конституцією України і законами України.

Хмельницька районна державна адміністрація здійснювала повноваження місцевого самоврядування, делеговані їй рішенням п'ятої позачергової сесії Хмельницької районної ради VII скликання від 03 лютого 2021 року № 5-5/2021.

З урахуванням того, що спектр повноважень районної державної адміністрації досить широкий, що зумовлює високий рівень відповідальності за ефективність їх реалізації, керівництвом райдержадміністрації систематично і послідовно здійснювались заходи, спрямовані на забезпечення дієвого і результативного функціонування структурних підрозділів адміністрації, їх співпраці з органами місцевого самоврядування, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та іншими суб'єктами діяльності, що зареєстровані на території району і беруть безпосередню участь у процесах практичного втілення вимог сьогодення в життя територіальних громад.

Робота районної державної адміністрації у звітному періоді спрямовувалася на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку району, вирішення актуальних проблем життєдіяльності району, поліпшення добробуту та соціального захисту населення.

З метою планомірної роботи та розвитку району в цілому на 2021 рік структурними підрозділами райдержадміністрації з урахуванням поданих пропозицій розроблена Програма соціально-економічного розвитку Хмельницького району на 2021 рік, яка узгоджена з проектами Програми економічного і соціального розвитку Хмельницької області на 2021 рік, Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки, плану заходів з її реалізації та забезпеченню розвитку економічного потенціалу області на 2021-2027 роки. Дана Програма спрямована на зміцнення потенціалу населених пунктів району, створення умов для забезпечення сталого економічного зростання на основі ефективного функціонування реального сектору економіки, в тому числі із залученням інвестицій в усі галузі економіки, підтримки та розвитку пріоритетних сфер діяльності, малого підприємництва, розвиток сучасної інфраструктури.

З метою забезпечення стабільного зростання якості життя населення на основі збалансованого та узгодженого розвитку економіки, реалізації різноманітних бізнес-проектів, а також з урахуванням інтересів держави протягом звітного періоду реалізовувався План перспективного розвитку Хмельницького району на 2019-2021 роки, розроблений адміністрацією, з врахуванням думок та пропозицій органів місцевого самоврядування, громадськості та місцевого бізнесу, у 2018 році.

Економіка

Забезпечення збалансованого економічного і соціального розвитку території упродовж 2021 року досягалось шляхом реалізації завдань, намічених у довгострокових та річних програмах соціально-економічного розвитку району та інших.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-грудень 2021 року становив 33 млрд 080 млн 136 тис. гривень. Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу за січень-грудень 2021 року склав – 49144 гривень.

Найбільші обсяги реалізованої промислової продукції за видами діяльності у сфері переробної промисловості – 65,9%, з неї виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 28,8%, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 17,5%, машинобудування (крім ремонту та монтажу машин і устаткування – 7,3%. Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 31,5%.

В районі забезпечувалась реалізація житлової політики. Обсяг виробленої будівельної продукції у січні-грудні 2021 року склав 7 млрд 586 млн 662 тис. грн, що у відсотках до 2020 року 112,1.

У січні - вересні 2021 року загальна площа житлових будівель прийнятих в експлуатацію становила 186217 м. кв., що склало 124,4% до відповідного періоду 2020 року, в тому числі у міській місцевості – 170021 м. кв. (139,5%), у сільській місцевості – 16196 м. кв. (58,3%) до відповідного періоду 2020 року.

Станом на 01.01.2022 у районі зареєстровано 21108 юридичних осіб та 28940 фізичних осіб-підприємців. За 2021 рік надходження від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва склали 94,5% від загальних надходжень.

В січні – вересні 2021 року капітальні інвестиції за основними видами економічної діяльності становить 5 млрд 936 млн 725 тис. грн, в тому числі сільське, лісове та рибне господарство – 2 млрд 041 млн 482 тис. грн (34,4% до загального обсягу), промисловість – 1 млрд 271 млн 248 тис. грн (21,4%), будівництво – 616 млн 149 тис. грн (10,4%).

Бюджет

З метою наповнення та забезпечення виконання дохідної частини районного бюджету щомісячно протягом року проводився аналіз виконання планових призначень по доходах загального та спеціального фондів бюджету в розрізі податків, зборів та обов'язкових платежів.

Надходження до районного бюджету Хмельницького району за січень-грудень 2021 року (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) становлять 5 млн 140,1 тис. гривень. В результаті проведеної роботи до районного бюджету по загальному фонду року мобілізовано податків та платежів в сумі 1 млн 266,8 тис. гривень. Забезпечено виконання доходів районного бюджету до показників, затверджених районною радою. По доходах спеціального фонду надходження становлять 8,9 тис. гривень.

До показників 2020 року доходи загального фонду районного бюджету скоротилися на 96,7% або на 37 млн 458,3 тис. грн (факт за 12 місяців 2020 року 38 млн 725,1 тис. грн, в тому числі: податок та збір на доходи фізичних осіб – 37 млн 617,1 тис. грн).

Виконання доходної частини районного бюджету по загальному фонду за видами надходжень за підсумками 2021 року наступне: податкових надходжень поступило 116,4 тис. грн, що становить 9,2 % від надходжень загального фонду; неподаткових надходжень надійшло – 1 млн 150,4 тис. грн, що становить 90,8 % від надходжень загального фонду.

Найбільшу питому вагу в загальній сумі неподаткових надходжень становить плата за надання інших адміністративних послуг - 925,3 тис. грн або 80,4 відсотка.

Забезпечено виконання доходів районного бюджету району по загальному фонду на 133,3 % до уточнених річних призначень.

Видатки районного бюджету за 2021 рік по загальному та спеціальному фондах становлять 24 млн 177,6 тис. гривень. В повному обсязі до потреби вдалось профінансувати захищені коди економічної класифікації, а саме видатки на заробітну плату та відповідні на неї нарахування, комунальні послуги і енергоносії та трансферти населенню.

На забезпечення діяльності районної ради спрямовано 6 млн 664,6 тис. грн або 95% до річних кошторисних призначень з урахуванням змін. Касові видатки на оплату праці та відповідні на неї нарахування становлять 5 млн 956,9 тис. грн або 99,6% від загального обсягу планових показників з урахуванням змін. На оплату енергоносіїв та інших комунальних послуг спрямовано 156,1 тис. гривень.

На фінансування Програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечення пожежної та техногенної безпеки на території Хмельницького району на 2021 рік спрямовано 220,0 тис. грн, на фінансування Програми забезпечення охорони прав і свобод людини, профілактики злочинності та підтримання публічної безпеки і порядку на території Хмельницького району на 2021-2024 роки - 200,0 тис. грн та Програми забезпечення виконання Хмельницькою районною державною адміністрацією повноважень, делегованих Хмельницькою районною радою - 314,4 тис. гривень. По спеціальному фонду бюджету на фінансування Програми територіальної оборони Хмельницького району спрямовано 200,0 тис. гривень.

За рахунок коштів районного бюджету спрямовано цільові трансферти бюджетам ряду територіальних громад як по загальному, так і по спеціальному фондах, які були освоєні в сумі - 10 млн 758,2 тис. гривень, а саме: Хмельницькою міською територіальною громадою - 1 млн 291,8 тис. грн, Старосинявською селищною територіальною громадою - 640,6 тис. грн, Черноострівською селищною територіальною громадою - 1 млн грн, Лісовогринівською сільською територіальною громадою - 1 млн 160,3 тис. грн, Розсошанською сільською територіальною громадою - 1 млн грн, Вінковецькою селищною територіальною громадою - 765,9 тис. грн, Городоцькою міською територіальною громадою - 1 млн 587,3 тис. грн, Деражнянською міською територіальною громадою - 799,7 тис. грн, Красилівською міською територіальною громадою - 700 тис. грн, Летичівською селищною територіальною громадою - 548,6 тис. грн, Старокостянтинівською міською територіальною громадою - 1 млн 64,7 тис. грн, Миролюбненською сільською територіальною громадою - 100 тис. грн, Староостропільською сільською територіальною громадою - 99,3 тис. гривень.

За рахунок цільового міжбюджетного трансферту в сумі 1 млн 861,7 тис. грн відображено касові видатки по КПКВ 0813221 «Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених абзацами 5-8 пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I-II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, визначених пунктами 11-14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету», кошти освоєно стовідсотково.

На фінансування Програми розвитку комунального підприємства «Об'єднаний трудовий архів сіл, селища Хмельницького району» спрямовано 351,2 тис. грн (утримання установи здійснюється на засадах співпраці за рахунок інших субвенцій територіальних громад). На фінансування Програми щодо організації відзначення та проведення державних свят і масових заходів Хмельницькою районною державною адміністрацією та Хмельницькою районною радою використано 150 тис. гривень. На фінансування Програми розвитку місцевого самоврядування в Хмельницькому районі у 2021 році використано 73,8 тис. гривень. Програму підтримки та збереження об'єктів і майна

спільної власності територіальних громад Хмельницького району у 2021 році профінансовано на 8,3 тис. гривень.

На фінансування Програми підтримки розвитку КНП «Хмельницька центральна районна лікарня» Хмельницького району на 2021 рік спрямовано 1 млн 181,9 тис. грн в частині забезпечення поточного функціонування та умов, в яких надаються медичні послуги мешканцям району за рахунок інших субвенцій територіальних громад.

На фінансування Програми «Депутатський фонд» спрямовано 1 млн 575,0 тис. гривень.

На фінансування Програми організаційної та фінансової підтримки Деражнянської районної студії телебачення TV-43 на 2021-2022 роки на звітну дату використано 140,0 тис. гривень.

На фінансування видатків соціальної спрямованості, які здійснювались за рахунок коштів іншої субвенції з обласного бюджету використано 478,5 тис. грн, а саме:

- на пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - 122,0 тис. грн,

- на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни - 171,3 тис. грн,

- на компенсаційні виплати особам з інвалідністю на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів, мотоциколясок і на транспортне обслуговування - 185,2 тис. гривень.

Станом на 01 січня 2022 року кредиторська заборгованість по всім кодам економічної класифікації відсутня.